

Schriftuitleg en verkondiging kerkdienst Maranathakerk zondag 4 oktober 2020 om 10.30 uur.

Inleiding op het thema

Elk jaar op de eerste zondag van oktober is het Israëlzondag. Dan stelt de kerk onze roeping tot onopgeefbare verbondenheid met Israël centraal. Niet alleen hebben wij het eerste deel van de Bijbel, het Oude Testament of Eerste Testament, gemeenschappelijk, maar het geloof in een enige God delen wij ook. Door Jezus van Nazareth maken ook zijn volgelingen deel uit van deze aanbidding, deze eredienst. Ook al is de vorm anders, ook al staan in de Tenach de bijbelboeken in een andere volgorde dan wij die kennen.

Op 18 september jl. begon het nieuwe Joodse jaar, 5781. Er volgde daarna een periode van 10 dagen van boete en inkeer, de zgn. Ontzagwekkende dagen. Ieder heeft dan de kans om verkeerde dingen goed te maken en verstoorde relaties te herstellen. Of je daarvoor kiest, dat is je eigen zaak. In het jaarschema van de synagoge staat deze periode hiervoor gereserveerd. Het is de opmaat voor Grote Verzoendag, Jom Kippoer. Fantastisch om Grote Verzoendag in te gaan met een schone lei. Dat was vorige week zondag.

Inmiddels is het Loofhuttenfeest begonnen. Een oogstfeest. Net als Pasen, maar toen werd de tarwe binnengehaald en met Pinksteren de gerst. Het is nu de tijd van de boomvruchten. Volgende week zondag eindigen de feesten met Simchat Thora, Vreugde der Wet. De lezingen uit de Thora worden afgesloten met de laatste verzen uit Deuteronomium en er wordt in dezelfde bijeenkomst opnieuw gestart met het lezen van Genesis. Het is een grote vreugde, dat kun je al zien aan de manier waarop zij met de Thorarollen omgaan. Die worden zingend en juichend rondgedragen. Het woord van God houdt eeuwig stand. Volgende week zal er in deze kerk op muzikale wijze aandacht aan gegeven worden.

Voor de dienst van vanmorgen heb ik de handreiking van het Landelijk Dienstencentrum gebruikt voor Israëlzondag. Vandaar het thema: *Kies voor het leven!*

Tekst: Deuteronomium 30 : 19 slot en 20 a NBG – **19 slot** *Kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht, 20 door de HERE, uw God, lief te hebben, naar zijn stem te luisteren en Hem aan te hangen.* **Thema: Kies voor het leven!**

1. Inleiding.

Waar kiezen we voor? Voor wie of wat kiezen we? Of kiezen we niet en laten we alles maar over ons heen komen? Dat is ook een keuze! Dan laat je de regie over je leven aan anderen over. Of omstandigheden, ontwikkelingen van buiten af waar we zelf geen invloed op hebben, zij bepalen ons leven. Soms is dat ook zo.

Kunnen we wel kiezen? Soms wordt ons een keuze voorgehouden die in wezen geen keuze is. Als iemand zichzelf niet meer kan redden, dan moet er op de één of andere manier worden ingegrepen. Zo kon ik vorig jaar na een val mij tijdelijk thuis niet meer redden. Gelukkig was plaats voor mij op een afdeling Tijdelijk verblijf in een zorginstelling. Of de woonsituatie thuis laat zoveel te wensen over dat gezocht moet worden naar een plaatsje in een woonzorgcentrum. Helaas is dat niet altijd een kwestie van keuze, maar moeten mensen soms genoegen nemen met een plekje dat nog ergens beschikbaar is.

In onze tekst gaat het niet over dingen die ons overkomen, waar we zelf geen invloed op hebben, waarmee we het maar moeten zien te rooien, maar over onszelf, over hoe wij in het leven staan, over onze houding. En Jezus herhaalt dat nog eens op verschillende manieren.

2. Situatie

De tekst gaat over Mozes, die het volk Israël oproept om te kiezen voor God. Dat is dezelfde God die hen indertijd op wonderbaarlijke manier uit het land Egypte had geleid. Met sterke hand en met uitgestrekte arm! Dat is diezelfde God die meteen na doortocht door de Rietzee of Schelfzee het volk had opgeroepen om Zijn grote daden in ere te houden. Dat is te horen in het Smeekgebed Onze Vader, onze Koning! Daarvan getuigt Psalm 107. *Gods goedheid houdt ons staande zolang de wereld staat! Houd dan de lofzang gaande voor God die leven laat. En: Wie wijs is, zal de Here zijn goedertierenheid toezingen en vereren, de God die ons bevrijdt.*

Het volk trok verder. Op de berg Horeb in de woestijn Sinaï kreeg het van God zelf de Tien Woorden. Kort daarvoor had het volk zijn vertrouwen uitgesproken in die God. God, wij vertrouwen U zo sterk, mede op basis van alles wat we met U al hebben meegemaakt, dat wij ons jawoord, dat wij ons aan Uw regels zullen houden, op voorhand zullen geven.

Het volk werd er ook telkens aan herinnerd. Niet eenmaal, maar telkens. Je kunt het niet vaak genoeg zeggen. Aan de voordeur van huizen van Joden vindt je meestal een mezoëza. Dat is een kokertje waarin in het Hebreeuws een bepaalde tekst staat:

En gij zult ze (= de woorden) op de posten van uw huis, en aan de poorten schrijven."¹ Bij binnenkomst wordt het kokertje aangeraakt met de hand of gekust.

In de hoofdstukken hiervoor wordt het volk Israël opgeroepen om zich aan de Woorden van God te houden. Het moet echter zelf kiezen. De gevolgen van onze keuze worden uitvoerig beschreven. Het komt kortweg hier op neer: Als jullie je houden aan mijn richtlijnen dan zal zegen en voorspoed jullie deel zijn. *Gezegend zult gij zijn in de stad en op het veld, in de vrucht van uw schoot, enz. Gezegend zult gij zijn bij uw ingang en uitgang.*² Maar als dat niet zo is, als je in jullie leven geen rekening houdt met God en gebod, dan loopt het slecht af. *Dan kiezen jullie voor de weg naar het verderf.*³

Onze tekst komt nogal zwart-wit over. Soms moeten dingen ook zwart-wit worden gezegd om duidelijk te zijn. De eerlijkheid gebiedt mij wel om te zeggen dat het in sommige teksten in de bijbel niet zo zwart-wit staat omschreven. Sommige psalmdichters zien in de praktijk van alledag, dat zij die rekening houden met God en gebod het slecht gaat in het leven, hen valt allerlei onheil, verdrukking en spot ten deel. Zij die geen rekening houden met God en gebod gaat het in het leven voor de wind. En toch klinkt in dezelfde psalm de oproep aan de rechtvaardigen om ondanks het onheil, de verdrukking en de spot, die hen ten deel valt, vast te blijven houden aan de richtlijnen van God. Zo bijvoorbeeld Psalm 42: *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel en wat zijt gij onrustig in mij?* Met meteen een oproep: *Hoop op God, ik zal Hem nog loven, mijn Verlossen en mijn God!*⁴

De keuze is aan jullie, volk van Israël! De keuze is aan ieder van ons. Kies dan voor het leven, opdat gij leeft! Zeg niet, dat Ik jullie niet tijdig gewaarschuwd heb.

3. Verdieping.

Dan lezen we iets heel merkwaardigs in de tekst. Namelijk dat het volgen van God voor ons allen een soort vanzelfsprekendheid is. Het is niet moeilijk en het is niet ver weg. De geboden die ik u vandaag heb gegeven zijn niet te zwaar en liggen niet buiten uw bereik.⁵

¹ Deuteronomium 6 : 9

² Deuteronomium 28 : 4 - 6

³ Deuteronomium 28 : 15 - 19

⁴ Psalm 42 : 6, 12 en Psalm 43 : 5

⁵ Deuteronomium 30 : 11

Dat is goed om te horen. Misschien bent u nu wel opgelucht! Wij luisteren mee naar wat Mozes als hij namens God, De Ene, spreekt om ons te houden aan de leefregels. God kiest voor ons! Vlak voor de verbondssluiting op de Horeb heeft God dit volk uitgekozen als Zijn volk! Hij verwacht dat wij voor Hem kiezen. Liefde kan toch niet van één kant komen? Het is al wonderlijk genoeg dat God zijn liefde voor ons blijft houden ook als wij het er bij laten zitten. Uit eigen ervaring weet ik dat vriendschappen waarbij de toewijding maar van één kant komt en niet wederzijds is, stranden.

We horen Mozes zeggen, dat het volgen van God niet moeilijk is en niet ver weg. Er hoeft geen koerier aan te pas te komen, die naar de hemel gaat om ons te vertellen wat de geboden van God zijn. Niemand hoeft de oceaan over te steken om ergens de geboden van God op te halen. We kennen ze. Er staan veel bekende dingen in. De geboden, de Tien Woorden, zijn niet voor niks. Verzet levert chaos op. In onze maatschappij gelden ook de regels als respect voor elkaar, blijf af van het leven van een ander, blijf af van de vrouw van een ander, blijf af van de spullen van een ander.

Kies voor het leven, opdat gij leeft! Twee voorbeelden uit de Bergrede. Jezus gebruikt het beeld van de twee wegen, de brede en de smalle weg. Voor de brede weg kiezen veel mensen, maar daarbij kom je verkeerd uit. Voor de smalle weg kiezen maar weinig mensen, maar je komt goed uit.⁶ Of het beeld van het huis op de rots en het huis op het zand. Als er noodweer komt, houdt het huis op de rots stand, maar het huis op het zand wordt een ruïne.⁷

We hebben in de lezing uit het Evangelie gehoord van een schriftgeleerde. Hij vraagt Jezus wat het eerste gebod is van alles. In tegenstelling tot wat Mattheüs en Lukas schrijven, geeft Jezus zelf het antwoord. Hij zegt: **Hoor, Israël, de Here, onze God, de Here is één.** Dat is de geloofsbelijdenis van het volk Israël. Jezus vervolgt: **Gij zult de Here, uw God, liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw verstand en uit geheel uw kracht. Het tweede is dit: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Een ander gebod, groter dan deze, bestaat niet.**⁸

4. Wat moet ik hier nu mee?

Kies voor het leven! Dat is niet moeilijk, zegt onze tekst. Laten wij dat dan ook zien. Wat is het leven met de God van Israël? Dat is meteen een voorbeeld voor de mensen na ons. Jullie hebben meegemaakt hoe God handelde bij de bevrijding uit Egypte, bij de reis van 40 jaar door de woestijn, en hierna de intocht in het beloofde land, Kanaän. Als jullie dat niet aan anderen, jullie kinderen en kleinkinderen, laten zien en daarvan vertellen, hoe zullen zij dan daarvan weten? Dat is het grote belang van het vertellen van de verhalen. In Joodse kring moeten de verhalen zodanig worden verteld, alsof je er zelf bij was.

Daarom ligt er een sterke nadruk op herinnering. Daarvoor staan verschillende richtlijnen. Er zit een meezwaai aan de voordeur en de meeste andere deuren, maar niet bij de badkamer.

Waarom kunnen mensen soms zo moeilijk kiezen? Het heeft misschien iets engs. Kiezen ergens voor, betekent ook ergens tegen. Waar je voor kiest, dat bepaalt je toekomst, niet langer meer waar je niet voor kiest. Als je weet wat de gevolgen zijn van je keuze dan kan dat de zaak gemakkelijker maken. God heeft het goede met ons voor en wil met ons mee gaan in ons leven. Geeft dat geen aansporing om voor Hem te kiezen?

⁶ Mattheüs 7 : 13 en 14

⁷ Mattheüs 7 : 24 - 26

⁸ Leviticus 19 : 18

Nog één ding. God handelt nooit tegen Zijn eigen woord in. De liefde van God voor ons gaat zelfs zover dat het Zijn Zoon Jezus van Nazareth zijn leven kost. **Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.**⁹ In Jezus van Nazareth is het perspectief verschoven van het volk Israël naar de gehele wereld. Daar horen wij ook bij!

Laten de omstandigheden, waarin ik verkeer/wij verkeren, en de ontwikkelingen van buitenaf die mij en u overkomen, niet uw/mijn houding in het leven bepalen! Het vertrouwen in God gaat boven de omstandigheden uit. Laten wij ook niet met de armen over elkaar afwachten of God ons het geloof wel wil geven. God wil dat en wacht op ons tot wij voor Hem kiezen! En ik verzeker u: u zult er geen spijt van hebben, het is alleszins de moeite waard.

Halleluja! Amen!

Liederen: Psalm 68 : 9 en 12, Psalm 107 : 1 en 20, Nieuwe Liedboek 316, 320 en 313 en Psalm 19 : 4

Smeekgebed. Zoals gebruikelijk wordt gebeden op Rosj Hasjana.

(Rosj Hasjana, het Joods Nieuwjaar, viel dit jaar op 18 en 19 september. Daarmee begon het jaar 5781 volgens hun jaartelling.) In de vertaling van Sytze de Vries. Uit: Bij gelegenheid I

Onze Vader, onze Koning, tegen U hebben wij gezondigd.
Geen andere koning hebben wij dan U, wees mild met ons omwille van Uw Naam.

Onze Vader, onze Koning, doe ons omkeren en bij U terugkomen;
Vergeef ons en scheld ons onze zonden kwijt;
Wis ze uit, verwijder ze, zodat ze U niet onder ogen komen.
Verscheur het vonnis, over ons geveld.

Onze Vader, onze Koning, gedenk hoe wij uit stof genomen zijn.
Schrijf ons in het boek van leven dat goed is;
Schrijf ons in het boek van een nieuwe toekomst,
Van een bestaan in vrede; schrijf ons in het boek van vergeving
En maak groot de kracht van Uw volk, Uw Messias.

Onze Vader, onze Koning, hoor onze stem en ontferm U over ons.

Onze Vader, onze Koning, aanvaard ons gebed en zend ons niet heen:
Omwille van hen die om Uw Naam gedood zijn,
Omwille van hen die stierven omdat zij Uw eenheid beleden,
Omdat zij Uw Naam hebben geheiligd.

Onze Vader, onze Koning, ontferm u, ter wille van Uzelf;
Ter wille van Uw grote Naam, wees ons genadig!

Den Haag/ Delft, 4 oktober 2020.
Jenne de Haan

---

⁹ Johannes 3 : 16